Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

26. rujna 2013.*

„Direktiva 2004/8/EZ – Područje primjene – Kogeneracija i visokoučinkovita kogeneracija – Članak 7. – Regionalni program potpore koji predviđa izdavanje ‚zelenih potvrda' za kogeneracijska postrojenja – Izdavanje većeg broja zelenih potvrda za kogeneracijska postrojenja koja prvenstveno iskorištavaju oblike biomase koji ne uključuju drvo ili drvni otpad – Načelo jednakosti i nediskriminacije – Članci 20. i 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima"

U predmetu C-195/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Cour constitutionnelle (Belgija) odlukom od 19. travnja 2012., koju je Sud zaprimio 26. travnja 2012., u postupku

Industrie du bois de Vielsalm & Cie (IBV) SA

protiv

Région wallonne,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: L. Bay Larsen, predsjednik vijeća, J. Malenovský, U. Lõhmus, M. Safjan i A. Prechal (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 13. ožujka 2013.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Industrie du bois de Vielsalm & Cie (IBV) SA, E. Lemmens i E. Kiehl, odvjetnici,

— za belgijsku vladu, M. Jacobs i C. Pochet, u svojstvu agenata, uz asistenciju L. Depré, odvjetnika,

— za poljsku vladu, M. Szpunar i B. Majczyna, u svojstvu agenata,

— za Europski parlament, J. Rodrigues i A. Tamás, u svojstvu agenata,

— za Europsku komisiju, O. Beynet i K. Herrmann, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: francuski

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 8. svibnja 2013.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 7. Direktive 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o promicanju kogeneracije na temelju potražnje korisne topline na unutarnjem tržištu energije i o izmjeni Direktive 92/42/EEZ (SL L 52, str. 50.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 12., svezak 3., str. 47.) u vezi s člancima 2. i 4. Direktive 2001/77/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o promicanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije na unutarnjem tržištu električne energije (SL L 283, str. 33.) i člankom 22. Direktive 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ (SL L 140, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 11., str. 39.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva Industrie du bois de Vielsalm & Cie SA (u daljnjem tekstu: IBV) i Région wallonne (Valonska regija) jer je tuženik odbio tužitelju dodijeliti dodatnu potporu kojom se predviđa izdavanje dodatnih „zelenih potvrda”.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2004/8

3 Direktiva 2004/8 donesena je na temelju politike Europske unije u području okoliša, na temelju članka 175. stavka 1. UEZ-a.

4 Uvodne izjave 1., 5., 24., 26., 31. i 32. Direktive 2004/8 glase:

„(1) Potencijal korištenja kogeneracije kao mjere uštede energije za sada ostaje nedovoljno iskorišten u Zajednici. Promicanje visokoučinkovite kogeneracije na temelju potražnje korisne topline prioritet je Zajednice s obzirom na potencijalne koristi od kogeneracije u pogledu uštede primarne energije, izbjegavanja gubitaka u mreži i smanjenja emisija, posebno stakleničkih plinova. Pored toga, učinkovito korištenje energije proizvedene kogeneracijom može također pozitivno doprinijeti sigurnosti opskrbe energijom i tržišnom natjecanju u Europskoj uniji i njezinim državama članicama. Stoga je nužno poduzeti mjere kako bi se osiguralo bolje iskorištavanje potencijala unutar okvira unutarnjeg tržišta energije.

[...]

(5) Povećano bi korištenje kogeneracije usmjereno ka uštedama primarne energije moglo tvoriti važan dio paketa mjera potrebnih radi poštovanja Kyotskog protokola uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime (u daljnjem tekstu: Kyotski protokol) [...]

[...]

(24) Javna potpora trebala bi biti u skladu s odredbama iz smjernica Zajednice o državnoj potpori zaštiti okoliša (SL 2001, C 37, str. 3., u daljnjem tekstu: smjernice Zajednice), uključujući i izbjegavanje nagomilavanja. Ove smjernice trenutačno omogućavaju određene vrste javne potpore ako se može pokazati da su mjere potpore korisne u smislu zaštite okoliša zbog izrazito visoke učinkovitosti konverzije, zbog toga što će mjere omogućiti smanjenje potrošnje energije ili zbog toga što će postupak proizvodnje uzrokovati manje štete za okoliš. Takva će potpora u nekim slučajevima biti nužna kako bi se potencijal kogeneracije bolje iskoristio, posebno radi uzimanja u obzir potrebe internalizacije vanjskih troškova.

[...]

(26) Države članice primjenjuju različite mehanizme potpore kogeneraciji na nacionalnoj razini, uključujući potporu investicijama, porezne olakšice ili smanjenja poreza, zelene potvrde i izravne programe cjenovne potpore. Jedan od važnih načina za postizanje cilja ove Direktive jest jamčenje odgovarajućeg funkcioniranja tih mehanizama dok se ne uspostavi funkcioniranje usklađenog okvira Zajednice s ciljem održavanja povjerenja ulagača. Komisija namjerava pratiti stanje i izvješćivati o iskustvima stečenima u primjeni nacionalnih programa potpore.

[...]

(31) Cjelokupna učinkovitost i održivost kogeneracije ovisna je o mnogim čimbenicima, kao što su tehnologija koja se koristi, vrste goriva, krivulje opterećenja, veličina jedinice, a također i svojstva topline. [...]

(32) U skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti određenima u članku [5. UEZ-a], opća načela koja čine okvir za promicanje kogeneracije na unutarnjem tržištu energije trebalo bi utvrditi na razini Zajednice, dok bi detaljna provedba trebala biti ostavljena državama članicama, čime se svakoj državi članici omogućuje odabir režima koji najbolje odgovara njezinim posebnim prilikama. Ova se Direktiva ograničava na najmanju mjeru koja se zahtijeva za ostvarenje tih ciljeva i ne prelazi ono što je potrebno u tu svrhu."

5 U skladu s člankom 1. Direktive 2004/8, njezin je cilj „povećati energetsku učinkovitost i poboljšati sigurnost opskrbe stvaranjem okvira za promicanje i razvoj visokoučinkovite kogeneracije toplinske i električne energije na temelju potražnje korisne topline i ušteda primarne energije na unutarnjem tržištu energije, uzimajući u obzir posebne nacionalne okolnosti, posebno s obzirom na klimatske i gospodarske uvjete."

6 Člankom 2. Direktive 2004/8, naslovljenim „Područje primjene", određuje se da se Direktiva „primjenjuje na kogeneraciju kako je definirana u članku 3. i kogeneracijske tehnologije navedene u Prilogu I."

7 U skladu s člankom 3. Direktive:

„Za potrebe ove Direktive, primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) ‚kogeneracija' znači istodobna proizvodnja u jednom postupku toplinske energije i električne i/ili mehaničke energije;

(b) ‚korisna toplina' znači toplinska energija proizvedena u postupku kogeneracije radi zadovoljavanja ekonomski opravdane potražnje toplinske energije ili energije za hlađenje;

[...]

(i) ‚visokoučinkovita kogeneracija' znači kogeneracija koja udovoljava kriterijima iz Priloga III.;

[...]

(l) ‚kogeneracijska jedinica' znači jedinica koja može raditi u kogeneracijskom pogonu;

[...]

Pored ovih, primjenjuju se i odgovarajuće definicije iz Direktive 2003/54/EZ i Direktive 2001/77/EZ."

8 Člankom 7. Direktive 2004/8, naslovljenim „Programi potpore", u stavcima 1. i 2. određuje se:

„1. Države članice osiguravaju da se potpora za kogeneraciju – sadašnje i buduće jedinice – temelji na potražnji korisne topline i na uštedama primarne energije, u svjetlu dostupnih mogućnosti smanjenja potražnje energije primjenom drugih ekonomski izvedivih ili za okoliš korisnih mjera poput drugih mjera energetske učinkovitosti.

2. Ne dovodeći u pitanje članke [87. UEZ-a] i [88. UEZ-a] Komisija ocjenjuje primjenu mehanizama potpore koji se koriste u državama članicama prema kojima proizvođač energije postupkom kogeneracije prima, na temelju propisa koje donose tijela javne vlasti, izravnu ili neizravnu potporu, koji za učinak mogu imati ograničenje trgovine.

Komisija razmatra doprinose li ti mehanizmi ostvarenju ciljeva utvrđenih u članku [6. UEZ-a] i članku [174. stavku 1. UEZ-a]."

9 Prilogom III. Direktivi 2004/8 među ostalim predviđa se:

„(a) *Visokoučinkovita kogeneracija*

Za potrebe ove Direktive visokoučinkovita kogeneracija zadovoljava sljedeće kriterije:

— kogeneracijska proizvodnja iz kogeneracijskih jedinica osigurava uštede primarne energije obračunane prema točki (b) od najmanje 10 % u odnosu na referentne vrijednosti za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije,

[...]"

Direktiva 2001/77

10 Direktiva 2001/77 stavljena je izvan snage Direktivom 2009/28 od 1. siječnja 2012. Međutim, osobito njezini članci 2. i 4. brisani su na temelju članka 26. stavka 1. Direktive 2009/28 s učinkom od 1. travnja 2010.

11 Direktiva 2001/77 bila je donesena na temelju članka 175. stavka 1. UEZ-a.

12 Uvodne izjave 1., 2., 8., 14., 15. i 19. Direktive 2001/77 glasile su:

„1. Potencijal korištenja obnovljivih izvora energije za sada ostaje nedovoljno iskorišten u Zajednici. Zajednica priznaje potrebu promicanja obnovljivih izvora energije kao mjere koja ima prednost, jer njihovo iskorištavanje pridonosi zaštiti okoliša i održivom razvoju. Pored toga, time se mogu stvoriti radna mjesta na lokalnoj razini, pozitivno utjecati na društvenu koheziju, pridonijeti sigurnosti opskrbe energijom i ubrzati ostvarivanje Kyotskih ciljeva. Stoga je nužno osigurati bolje iskorištavanje tog potencijala u okviru unutarnjeg tržišta električne energije.

2. Promicanje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije pri vrhu je prioriteta Zajednice [...] zbog razloga sigurnosti, diversifikacije opskrbe energijom, zaštite okoliša te razloga povezanih s gospodarskom i društvenom kohezijom. [...]

[...]

8. Ako koriste otpad kao izvor energije, države članice moraju poštovati zakonodavstvo Zajednice na snazi u području upravljanja otpadom. [...] Potpora obnovljivim izvorima energije trebala bi biti u skladu s drugim ciljevima Zajednice, osobito u pogledu hijerarhije obrade otpada. [...]

[...]

14. Države članice primjenjuju različite mehanizme potpore obnovljivim izvorima energije na nacionalnoj razini, uključujući zelene potvrde, potporu investicijama, porezne olakšice ili smanjenja poreza, povrate poreza ili izravne programe cjenovne potpore. Jedan od važnih načina za postizanje cilja ove Direktive jest jamčenje odgovarajućeg funkcioniranja tih mehanizama dok se ne uspostavi funkcioniranje okvira Zajednice s ciljem održavanja povjerenja ulagača.

15. Prerano je za donošenje odluke o okviru Zajednice u pogledu programa potpora [...]

[...]

19. Pri davanju prednosti razvoju tržišta za obnovljive izvore energije potrebno je uzeti u obzir pozitivan utjecaj na regionalni i lokalni razvoj, izvozne mogućnosti, socijalnu koheziju te mogućnosti zapošljavanja, ponajprije kad je riječ o malim i srednjim poduzećima i nezavisnim proizvođačima energije.” [neslužbeni prijevod]

13 U skladu s člankom 1. Direktive 2001/77, ona „ima za cilj promicati povećanje doprinosa obnovljivih izvora energije u proizvodnji električne energije na unutarnjem tržištu električne energije te postaviti temelje za budući okvir Zajednice u tom području”. [neslužbeni prijevod]

14 Člankom 2. navedene direktive određivalo se:

„Za potrebe ove Direktive, primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) ‚obnovljivi izvori energije’: obnovljivi nefosilni izvori energije (vjetroenergija, solarna energija, geotermalna energija, energija valova, energija plime i oseke i hidroenergija, biomasa, plin dobiven od otpada, plin dobiven iz uređaja za obradu otpadnih voda i bioplin);

(b) ‚biomasa’: biorazgradivi dio proizvoda, otpada i ostataka iz poljoprivrede (uključujući tvari biljnog i životinjskog podrijetla), šumarstva i s njima povezanih proizvodnih djelatnosti, uključujući biorazgradiv udio industrijskog i komunalnog otpada;

[...]” [neslužbeni prijevod]

15 Članak 3. stavak 1. navedene direktive glasio je:

„Države članice donose prikladne mjere za poticanje povećanja potrošnje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije u skladu s okvirnim nacionalnim ciljevima iz stavka 2. Te mjere moraju biti proporcionalne cilju koji se treba ostvariti.” [neslužbeni prijevod]

16 Člankom 4. Direktive 2001/77, naslovljenim „Programi potpore, predviđalo se:

„1. Ne dovodeći u pitanje članke [87. UEZ-a] i [88. UEZ-a], Komisija ocjenjuje primjenu mehanizama koji se koriste u državama članicama prema kojima proizvođač električne energije prima, na temelju propisa koje donose javna tijela, izravne ili neizravne potpore, koji za učinak mogu imati ograničenje trgovine, uzimajući u obzir činjenicu da ti mehanizmi doprinose ostvarivanju ciljeva iz članaka [6. UEZ-a] i [174. UEZ-a].

2. Komisija, najkasnije do 27. listopada 2005., predstavlja iscrpno dokumentirano izvješće o iskustvima stečenima u pogledu primjene i usporednog postojanja različitih mehanizama iz stavka 1. [...] Izvješću se, ako je potrebno, dodaje prijedlog okvira Zajednice o programima potpore električnoj energiji proizvedenoj iz obnovljivih izvora.

Svaki prijedlog okvira trebao bi:

[...]

(c) uzeti u obzir obilježja različitih obnovljivih izvora energije kao i različite tehnologije i zemljopisne razlike;

[...]" [neslužbeni prijevod]

Smjernice Zajednice o državnim potporama za zaštitu okoliša

17 U skladu s točkom 202., Smjernice zajednice o državnim potporama za zaštitu okoliša (SL 2008., C 82, str. 1., (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 3., str. 203.), u daljnjem tekstu: Smjernice) zamjenjuju od 2. travnja 2008. smjernice iz uvodne izjave 24. Direktive 2004/8.

18 Točka 112., koja se nalazi u poglavlju 3.1.7. Smjernica, naslovljenim „Potpore kogeneraciji", sadrži među ostalim sljedeća pojašnjenja:

„Ulaganja za zaštitu okoliša i operativne potpore za kogeneraciju smatraju se sukladnima sa zajedničkim tržištem u smislu članka [87. stavka 3. točke (c) UEZ-a], uzimajući u obzir da kogeneracijska jedinica zadovoljava definiciju visoko učinkovite kogeneracije navedene u točki 70. podtočki 11. [...]"

19 Točka 70. Smjernica glasi kako slijedi:

„Za potrebe ovih Smjernica primjenjuju se sljedeće definicije:

[...]

(11) *visoko učinkovita kogeneracija* znači kogeneracija koja ispunjava kriterije Priloga III. Direktivi 2004/8/EZ [...]"

Pravo Valonske regije

20 Članak 2. stavci 7., 9., 11. i 14. Dekreta Valonske regije od 12. travnja 2001. o organizaciji regionalnog tržišta električne energije (décret de la Région wallonne, du 12 avril 2001, relatif à l'organisation du marché régional de l'électricité, *Moniteur belge* od 1. svibnja 2001., str. 14118.), kako je izmijenjen Dekretom od 4. listopada 2007. (*Moniteur belge* od 26. listopada 2007., str. 55517., u daljnjem tekstu: Dekret iz 2001.) sadrži sljedeće definicije:

„7. ‚kvalitetna kogeneracija': istodobna proizvodnja toplinske i električne energije, prema potrebama klijenta za toplinskom energijom ili energijom za hlađenje, kojom se ostvaruje ušteda energije u odnosu na odvojenu proizvodnju istih količina toplinske energije, električne energije i, prema potrebi, energije za hlađenje u suvremenim referentnim postrojenjima čije godišnje referentne vrijednosti učinkovitosti na godišnjoj razini određuje i objavljuje Commission wallonne pour l'énergie (Valonska komisija za energiju) (CWaPE);

[...]

9. ‚obnovljivi izvori energije': svi izvori energije, osim fosilnih goriva i fisibilnih materijala, čija uporaba ne ograničava njihovo buduće korištenje, osobito hidroenergija, vjetroenergija, solarna energija, geotermalna energija i biomasa;

[...]

11. ‚zelena električna energija': električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora energije ili kvalitetne kogeneracije, ako pri proizvodnom procesu nastane barem 10 % manje ugljikovog dioksida u odnosu na emisije ugljikovog dioksida koje godišnje određuje i objavljuje CWaPE, iz klasične proizvodnje u suvremenim referentnim postrojenjima, poput onih iz članka 2., stavka 7.;

[...]

14. ‚zelena potvrda': prenosiva potvrda koja se dodjeljuje proizvođačima zelene električne energije na temelju članka 38. i koja je, putem obveza koje se nameću dobavljačima i upraviteljima mreža, namijenjena poticanju razvoja postrojenja za proizvodnju zelene električne energije."

21 Člankom 37., koji se nalazi u poglavlju X. Dekreta iz 2001., naslovljenim „Poticanje obnovljivih izvora energije i kvalitetne kogeneracije", određuje se:

„Kako bi potaknula razvoj proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i/ili kvalitetne kogeneracije, Vlada uvodi sustav zelenih potvrda."

22 Člankom 38. stavcima 2. i 3. Dekreta iz 2001. predviđa se:

„Stavak 2. Zelena potvrda dodjeljuje se za broj proizvedenih kWh koji odgovara 1 MWh, podijeljenom sa stopom uštede ugljikovog dioksida.

Stopa uštede ugljikovog dioksida određuje se tako da se ušteda ugljikovog dioksida ostvarena u predmetnom sustavu, podijeli s emisijama ugljikovog dioksida iz klasičnog sustava proizvodnje električne energije, čije emisije godišnje određuje i objavljuje CWaPE. Ta stopa uštede ugljikovog dioksida ograničena je na 1, za proizvodnju iz postrojenja snage preko 5 MW. Ispod tog praga njezina gornja granica iznosi 2.

Stavak 3. Međutim, kad postrojenje koje prvenstveno iskorištava biomasu, osim drva, dobivenu iz industrijskih aktivnosti na mjestu proizvodnog postrojenja, provodi osobito inovativan postupak i djeluje u skladu s održivim razvojem, Vlada može, nakon dobivenog mišljenja CWaPE-a o osobito inovativnoj prirodi korištenog postupka, ograničiti stopu uštede ugljikovog dioksida na 2 za ukupnu proizvodnju postrojenja, zbrajajući snage razvijene na tom mjestu proizvodnje do 20 MW.

[...]"

23 Člankom 57. Dekreta od 17. srpnja 2008., o izmjenama Dekreta od 12. travnja 2001. o organizaciji regionalnog tržišta električne energije, određuje se:

„Članak 38. stavak 3. [Dekreta iz 2001.] tumači se na način da se isključenje postrojenja koja iskorištavaju drvo iz korištenja sustava koji je predviđen tim člankom, odnosi na postrojenja koja iskorištavaju bilo koji drvno-celulozni materijal iz drveća, bez iznimke iz kojeg bjelogoričnog i crnogoričnog drveća (uključujući brzorastuću ili vrlo brzorastuću šikaru), prije i/ili poslije bilo kojeg oblika promjene".

Glavni postupak i prethodna pitanja

24 Društvo IBV obavlja djelatnost piljenja i koristi kogeneracijski pogon preko kojeg iskorištava ostatke koji potječu prvenstveno iz te djelatnosti kako bi osigurao vlastitu opskrbu energijom.

25 Društvo IBV je 23. lipnja 2008. zatražilo dodjelu dodatnih zelenih potvrda iz članka 38. stavka 3. Dekreta iz 2001. Valonska je vlada odbila taj zahtjev odlukom od 18. lipnja 2009., zbog toga što postrojenje društva IBV nije zadovoljilo tri uvjeta koji se zahtijevaju tom odredbom jer, kao prvo, koristi drvo za kogeneraciju, kao drugo, ne provodi osobito inovativan postupak i, kao treće, ne djeluje u skladu s održivim razvojem.

26 Conseil d'État, kojem je društvo IBV podnijelo tužbu za poništenje navedene odluke, presudio je da je valonska vlada pogrešno smatrala da u predmetnom slučaju nisu bili ispunjeni uvjeti koji se odnose na inovativnu prirodu provedenog postupka, odnosno na djelovanje predmetnog postrojenja u skladu s održivim razvojem.

27 Što se tiče isključenja postrojenja društva IBV iz područja primjene mehanizma potpore o kojem je riječ u ovom slučaju, koje se temelji na okolnosti da navedeno postrojenje upotrebljava drvo, Conseil d'État, zbog sumnje u ustavnost takvog isključenja, odlučio je prekinuti postupak i postaviti Cour constitutionnelle (Ustavnom sudu) sljedeće prethodno pitanje:

„Povrjeđuje li se člankom 38. stavkom 3 [Dekreta iz 2001.] članke 10. i 11. Ustava, time što se uvodi različito postupanje između postrojenja koja iskorištavaju prvenstveno biomasu, s obzirom na to da iz korištenja [spornog] mehanizma potpore isključuje kogeneracijska postrojenja na biomasu koja iskorištavaju drvo ili drvni otpad, a uključuje kogeneracijska postrojenja na biomasu koja iskorištavaju druge vrste otpada?"

28 Cour constitutionnelle ističe da iz pripremnih akata za mjeru dodatne potpore predviđenu u članku 38. stavku 3. Dekreta iz 2001. proizlazi da su početnom prijedlogu za uvođenje te mjere dodana sljedeća objašnjenja. Time što je člankom 38. stavkom 2. Dekreta iz 2001. granica koja je do tada bila određena na 5 MW postavljena na 20 MW, željelo se navedenom mjerom uzeti u obzir činjenicu da bi određeni vodeći projekti koji se služe inovativnim tehnologijama mogli trebati dodatnu potporu. Međutim, osobito kako bi se izbjegli štetni učinci takve mjere na sektor drvne industrije s kojim se već natječe sektor energije iz drva, predloženo je da se ta dodatna potpora ograniči na biomasu koja

ne uključuje drvo. Osim toga, navedeno je, u tom pogledu, da nije riječ o jedinom slučaju, s obzirom na to da se mehanizmi potpora za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije u različitim državama članicama, često razlikuju prema sektorima.

29 U mišljenju od 5. travnja 2007. CWaPE je osobito smatrala da bi se različit pristup sustavu potpore, ovisno o prirodi biomase koja se iskorištava, mogao pokazati diskriminatornim.

30 Međutim, valonska je vlada odlučila donijeti mehanizam potpore o kojem je riječ u glavnom postupku, navodeći osobito, s jedne strane, da je mehanizam koji je do tada bio na snazi bio dovoljan da bi se osigurao razvoj brojnih projekata kogeneracije koja uključuje drvo, što nije bio slučaj kod drugih inovativnih projekata te, s druge strane, da je činjenica da se različite potpore dodjeljuju ovisno o pojedinom sektoru, gorivu koje se upotrebljava ili snazi postrojenja svojstvena sustavu zelenih potvrda.

31 Cour constitutionnelle ističe, osim toga, da je donošenjem članka 38. Dekreta iz 2001. valonski zakonodavac djelomično proveo direktive 2001/77 i 2004/8.

32 U tom pogledu, nakon što je primijetio da se stranke pred Conseil d'État ne slažu oko pitanja može li se kogeneracijsko postrojenje kojim upravlja društvo IBV smatrati postrojenjem visokoučinkovite kogeneracije u smislu Direktive 2004/8, Cour constitutionnelle kao prvo želi znati primjenjuje li se članak 7. te direktive isključivo u pogledu kongeneracijskih postrojenja te vrste.

33 Kao drugo, Cour constitutionnelle smatra da je potrebno razjasniti treba li taj članak 7., osobito s obzirom na načelo jednakog postupanja prava Unije, tumačiti na način da se njime nalaže, dopušta ili zabranjuje različito postupanje, poput onog koje proizlazi iz članka 38. stavka 3. Dekreta iz 2001.

34 U tim je okolnostima Cour constitutionnelle odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 7. Direktive [2004/8] u vezi s, prema potrebi, člancima 2. i 4. Direktive [2001/77] i člankom 22. Direktive [2009/28] tumačiti, s obzirom na opće načelo jednakosti, članak 6. Ugovora o Europskoj uniji i članke 20. i 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima [u daljnjem tekstu: Povelja], na način da:
   (a) primjenjuje se samo na postrojenja visokoučinkovite kogeneracije, u smislu Priloga III Direktive [2004/8];
   (b) nalaže, dopušta ili zabranjuje da je mjera potpore, poput one iz članka 38. stavka 3. [Dekreta iz 2001], dostupna svim kogeneracijskim postrojenjima koja prvenstveno iskorištavaju biomasu i koja ispunjavaju uvjete određene tim člankom, osim kogeneracijskih postrojenja koja prvenstveno iskorištavaju drvo ili drvni otpad?

2. Razlikuje li se odgovor ako kogeneracijsko postrojenje prvenstveno iskorištava samo drvo, ili naprotiv, samo drvni otpad?"

O prethodnim pitanjima

Prvi dio prvog pitanja

35 Prvim dijelom prvog pitanja, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 7. Direktive 2004/8 tumačiti na način da je njegovo područje primjene ograničeno samo na kogeneracijska postrojenja koja pokazuju obilježja postrojenja visoke učinkovitosti u smislu te direktive.

36 U tom pogledu, treba najprije istaknuti da je, kao što proizlazi iz članka 3. točke (a) i (i) Direktive 2004/8, zakonodavac Unije za potrebe te direktive definirao pojmove „kogeneracije” i „visokoučinkovite kogeneracije”.

37 Stoga, člankom 2. Direktive 2004/8, koji ima za cilj, kao što je vidljivo iz njegovog naslova, definirati „područje primjene” te direktive, ističe se da se ta direktiva primjenjuje na „kogeneraciju kako je definirana u članku 3.”. Iz tog pojašnjenja treba zaključiti da zakonodavac Unije nije namjeravao ograničiti navedeno područje primjene samo na visokoučinkovitu kogeneraciju u smislu navedenog članka 3. točke (i).

38 U tom okviru, treba zaključiti da se članak 7. Direktive 2004/8 o programima potpore na nacionalnoj razini, s obzirom na to da se odnosi, kao što proizlazi iz samog teksta stavka 1., na potpore za „kogeneraciju”, ne može tumačiti na način da je njegovo područje primjene ograničeno samo na „visokoučinkovitu” kogeneraciju.

39 Suprotno tvrdnjama belgijske vlade, navedeno tumačenje ne može se pobiti ni upućivanjem na odredbe Ugovora o državnim potporama iz članka 7. stavka 2. Direktive 2004/8 niti činjenicom da se uvodnom izjavom 24. te direktive ističe da bi javna potpora trebala biti u skladu s odredbama smjernica Zajednice, koje su potom zamijenile Smjernice, u čijim se točkama 70. i 112. predviđa da su potpore za kogeneraciju sukladne sa zajedničkim tržištem ako se odnose na jedinice za visokoučinkovitu kogeneraciju u smislu Priloga III. navedenoj direktivi.

40 Naime, nacionalni program potpora za kogeneraciju, ako je osim toga i državna potpora, treba, s obzirom na potonju kvalifikaciju, ocijeniti i s obzirom na odredbe prava Unije koje se odnose na državne potpore, čiju primjenu uostalom Direktiva 2004/8 u potpunosti čuva, kao što je, među ostalim, istaknuto u članku 7. stavku 2. te direktive. Međutim, takva okolnost, suprotno tome, ne može utjecati na određivanje područja primjene navedenog članka 7., koje proizlazi iz ispitivanja provedenog u točkama 36. do 38. ove presude.

41 S obzirom na sve prethodno navedeno, na prvi dio prvog pitanja treba odgovoriti da članak 7. Direktive 2004/8 treba tumačiti na način da njegovo područje primjene nije ograničeno samo na kogeneracijska postrojenja koja imaju obilježja postrojenja visoke učinkovitosti u smislu te direktive.

Drugi dio prvog pitanja i drugo pitanje

42 Drugim dijelom prvog pitanja i drugim pitanjem, koja treba ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev, u biti pita treba li članak 7. Direktive 2004/8 u vezi s člancima 2. i 4. Direktive 2001/77 i člankom 22. Direktive 2009/28, i s obzirom na načelo jednakog postupanja i nediskriminacije utemeljeno na člancima 20. i 21. Povelje, tumačiti na način da nalaže, dopušta ili zabranjuje mjeru dodatne potpore, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koju mogu koristiti sva kogeneracijska postrojenja koja prvenstveno iskorištavaju biomasu, osim kogeneracijskih postrojenja koja prvenstveno iskorištavaju drvo i/ili drvni otpad.

43 Najprije treba podsjetiti da okolnost da se navedena pitanja istodobno odnose na odredbe članka 7. Direktive 2004/8 i na odredbe članaka 2. i 4. Direktive 2001/77, kao i članka 22. Direktive 2009/28 u biti objašnjava činjenica, istaknuta u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, da se Dekretom iz 2001. zajedno provode odredbe tih različitih direktiva što se tiče Valonske regije.

44 Što se konkretnije tiče članka 38. navedenog dekreta, na temelju kojeg je donesena mjera o kojoj je riječ u glavnom postupku, treba napomenuti da je sustav zelenih potvrda koje se izdaju na temelju tog članka, uveden, kao što proizlazi iz članka 37. tog dekreta, kako bi se potaknula proizvodnja električne energije i iz obnovljivih izvora energije i iz kogeneracije.

45 Time što omogućava, u smislu članka 2. točaka (a) i (b) Direktive 2001/77, proizvodnju električne energije iz takvog obnovljivog izvora energije, u ovom slučaju iz biomase koja potječe iz drva, postrojenje o kojem je riječ u glavnom postupku također je i kogeneracijska jedinica u smislu članka 3. točke (l) Direktive 2004/8.

46 Iz toga slijedi da za potrebe odgovora na pitanja suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku, treba uzeti u obzir i odredbe Direktive 2004/8, osobito njezin članak 7. kojim se uređuju nacionalne mjere potpore za kogeneraciju, kao i odredbe Direktive 2001/77, osobito njezin članak 4. o nacionalnim mjerama potpore za obnovljive izvore energije.

47 Suprotno tome, treba navesti da, s obzirom na to da je odluka kojom se društvu IBV odbilo priznati pravo na program dodatnih potpora iz članka 38. stavka 3. Dekreta iz 2001., donesena 18. lipnja 2009., odnosno prije datuma stupanja na snagu Direktive 2009/28, nije potrebno uzeti u obzir odredbe te direktive u okviru ovog predmeta.

48 Osim toga, važno je podsjetiti da je načelo jednakog postupanja i nediskriminacije utemeljeno osobito na člancima 20. i 21. Povelje upućeno državama članicama kad provode pravo Unije, kao što proizlazi osobito iz članka 51. stavka 1. Povelje.

49 Iz toga slijedi da, kada, kao u glavnom predmetu, država članica donese mjere potpore za kogeneraciju i obnovljive izvore energije koje ulaze u okvir kao onaj uspostavljen, s jedne strane, Direktivom 2004/8, osobito njezinim člankom 7. i, s druge strane, Direktivom 2001/77, osobito njezinim člankom 4., te provodi pravo Unije, treba poštovati načelo jednakog postupanja i nediskriminacije utemeljeno u člancima 20. i 21. Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 11. travnja 2013., Soukupová, C-401/11, t. 28.).

50 U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, načelo jednakog postupanja i nediskriminacije zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne postupa na različite načine i da se u različitim situacijama ne postupa na isti način, osim ako bi takvo postupanje bilo objektivno opravdano (vidjeti osobito presude od 16. prosinca 2008., Arcelor Atlantique et Lorraine i dr., C-127/07, Zb., str. I-9895., t. 23.; od 12. svibnja 2011., Luksemburg/Parlament i Vijeće, C-176/09, Zb., str. I-3727., t. 31., kao i od 21. srpnja 2011, Nagy, C-21/10, Zb., str. I-6769., t. 47.).

51 Moguća povreda načela jednakog postupanja kao posljedica nejednakog postupanja tako pretpostavlja da su predmetne situacije usporedive uzimajući u obzir sve elemente koji ih obilježavaju (vidjeti osobito gore navedenu presudu Arcelor Atlantique iLorraine i dr., t. 25.). Poljska vlada i Komisija u svojim su očitovanjima, među ostalim, tvrdile da taj uvjet u ovom slučaju nije ispunjen.

52 U tom pogledu, treba podsjetiti da elemente koji su svojstveni različitim situacijama, i sukladno tome njihovu usporedivost, valja utvrđivati i cijeniti osobito vodeći računa o predmetu i svrsi akta prava Unije kojim se vrši razlikovanje u pitanju. Osim toga, treba uzeti u obzir načela i ciljeve područja iz kojeg potječe predmetni akt (vidjeti osobito gore navedene presude Arcelor Atlantique et Lorraine i dr., t. 26., kao i Luksemburg/Parlament i Vijeće, t. 32. i navedenu sudsku praksu).

53 Takav pristup treba *mutatis mutandis* vrijediti također u okviru ispitivanja kojim se ocjenjuje usklađenost nacionalnih mjera kojima se provodi pravo Unije u pogledu načela jednakog postupanja.

54 Što se tiče, kao prvo, predmeta i ciljeva akata prava Unije u okvir kojih ulaze propisi iz glavnog postupka, treba navesti da, kao što proizlazi iz članka 1. Direktive 2004/8, ona ima za cilj povećati energetsku učinkovitost i poboljšati sigurnost opskrbe stvaranjem okvira za promicanje i razvoj visokoučinkovite kogeneracije toplinske i električne energije. U uvodnim izjavama 1. i 5. te direktive ističe se da je to promicanje prioritet Unije s obzirom na potencijalne koristi od kogeneracije u

pogledu uštede primarne energije, izbjegavanja gubitaka u mreži i smanjenja emisija, posebno stakleničkih plinova, što pridonosi zaštiti okoliša i, osobito, poštovanju ciljeva Kyotskog protokola kao i sigurnosti opskrbe energijom.

55 Direktiva 2001/77 pak ima za cilj, u skladu s člankom 1., promicati povećanje doprinosa obnovljivih izvora energije u proizvodnji električne energije na unutarnjem tržištu električne energije te postaviti temelje za budući okvir Zajednice u tom području.

56 Kao što proizlazi iz uvodnih izjava 1. i 2. navedene direktive, takvo promicanje obnovljivih izvora energije, koje se nalazi pri vrhu prioriteta Unije, opravdano je osobito s obzirom na činjenicu da korištenje navedenih izvora energije pridonosi zaštiti okoliša i održivom razvoju, da može pridonijeti sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom te ubrzati ostvarivanje ciljeva iz Kyotskog protokola.

57 Osim toga, što se tiče, osobito, nacionalnih mehanizama potpore za kogeneraciju i proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije iz članka 7. Direktive 2004/8 i članka 4. Direktive 2001/77, iz uvodne izjave 26. Direktive 2004/8 i uvodne izjave 14. Direktive 2001/77 izričito proizlazi da je jamčenje odgovarajućeg funkcioniranja tih mehanizama važan način za postizanje ciljeva tih direktiva.

58 Kao drugo, što se tiče načela i ciljeva koji uređuju područje na koje se odnose direktive 2004/8 i 2001/77, važno je istaknuti da su obje direktive donesene na temelju članka 175. stavka 1. UEZ-a, odnosno na temelju politike Unije u području okoliša.

59 U tom pogledu, i u članku 7. stavku 2. drugom podstavku Direktive 2004/8, kao i u članku 4. stavku 1. Direktive 2001/77 ističe se osim toga, da mehanizmi nacionalnih potpora predviđeni tim odredbama mogu pridonijeti ostvarivanju ciljeva utvrđenih člankom 6. UEZ-a i člankom 174. stavkom 1. UEZ-a.

60 Potonja odredba, u kojoj se nabrajaju ciljevi politike Unije u području okoliša, odnosi se na očuvanje, zaštitu i poboljšanje kvalitete okoliša, na zaštitu ljudskog zdravlja, razborito i racionalno korištenje prirodnih bogatstava, kao i na promicanje mjera na međunarodnoj razini za rješavanje regionalnih odnosno svjetskih problema okoliša.

61 Kao treće, što se konkretnije tiče izbora koji je potrebno učiniti prilikom izrađivanja nacionalnih programa potpore za kogeneraciju i proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, čije je poticanje cilj direktiva 2004/8 i 2001/77, valja utvrditi da iz tih direktiva proizlazi da države članice u tom pogledu zadržavaju široku diskrecijsku ovlast.

62 Naime, najprije, iz uvodne izjave 32. Direktive 2004/8 proizlazi da je njezin cilj uspostaviti na razini Unije opća načela koja čine okvir za promicanje kogeneracije na unutarnjem tržištu energije, a pri tome ostaviti detaljnu provedbu državama članicama, čime se svakoj državi članici omogućuje odabir režima koji najbolje odgovara njezinim posebnim prilikama, uzimajući u obzir, u tom pogledu, kao što proizlazi iz članka 1. te direktive, posebne nacionalne okolnosti, posebno s obzirom na klimatske i gospodarske uvjete.

63 Osim toga, iako se države članice, kao što proizlazi iz članka 3. stavka 1. i članka 4. Direktive 2001/77, potiče na donošenje primjerenih mjera za poticanje povećanja potrošnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, među kojima su programi potpora doneseni na nacionalnoj razini, u tom pogledu iz uvodne izjave 15. te direktive proizlazi da se njome ne uvodi okvir Zajednice za navedene programe.

64 Nadalje, kada je riječ o obliku u kojem se programi potpore mogu pojaviti, treba primijetiti da se uvodna izjava 26. Direktive 2004/8 i uvodna izjava 14. Direktive 2001/77 ograničavaju na nabrajanje različitih oblika koje u tom pogledu općenito mogu primijeniti države članice, to jest zelene potvrde, potporu investicijama, porezne olakšice ili smanjenja poreza, povrate poreza ili izravne programe cjenovne potpore.

65 Konačno, što se tiče sadržaja tih programa potpora za kogeneraciju, člankom 7. stavkom 1. Direktive 2004/8 samo se pojašnjava da države članice osiguravaju da se potpora za kogeneraciju koju dodjeljuju temelji na potražnji korisne topline i na uštedama primarne energije, u svjetlu dostupnih mogućnosti smanjenja potražnje energije primjenom drugih ekonomski izvedivih ili za okoliš korisnih mjera poput drugih mjera energetske učinkovitosti. Što se tiče članka 4. stavka 1. Direktive 2001/77, on ne sadrži nikakvu posebnu naznaku u pogledu mjera potpore za energiju iz obnovljivih izvora, čije se donošenje potiče, osim one, navedene u točki 59. ove presude, koja se odnosi na doprinos takvih mjera ostvarenju ciljeva iz članka 174. UEZ-a.

66 Iz točaka 62. do 65. ove presude proizlazi da, iako su države članice pozvane da provođenjem mehanizama potpore za kogeneraciju i proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije pridonesu ostvarenju ciljeva iz direktiva 2004/8 i 2001/77 te općenito ciljeva Unije u području okoliša, pravom Unije, prema njegovom sadašnjem stanju, ostavlja se državama članicama velika sloboda izbora u pogledu provedbe tih mehanizama.

67 U okolnostima koje su opisane u točkama 54. do 66. ove presude, iz same činjenice da članak 2. točka (b) Direktive 2001/77 sadrži definiciju pojma „biomasa” koja obuhvaća biorazgradivi dio proizvoda, otpada i ostataka iz poljoprivrede, neovisno o tome radi li se o tvarima biljnog ili životinjskog podrijetla, biorazgradivi dio proizvoda, otpada i ostataka iz šumarstva i s njima povezanim proizvodnim djelatnostima te biorazgradivi dio industrijskog i komunalnog otpada, nikako nije moguće zaključiti da bi s tako navedenim različitim tvarima trebalo slično postupati prilikom izrade nacionalnih mjera potpore za kogeneraciju i proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije.

68 Naime, na temelju raznih naznaka iz direktiva 2004/8 i 2001/77, kao i ciljeva kojima trebaju pridonijeti navedene mjere potpore u tim okolnostima, moguće je zaključiti da je, naprotiv, okviru uspostavljenom tim direktivama svojstveno da različite vrste tvari navedene u članku 2. točki (b) Direktive 2001/77 predmetna država članica može različito ocijeniti, ovisno o vrlo raznolikim kriterijima.

69 Kao prvo, što se tiče naznaka iz direktiva 2004/8 i 2001/77, treba navesti da iz uvodne izjave 31. Direktive 2004/8 proizlazi da je cjelokupna učinkovitost i održivost kogeneracije ovisna o mnogim čimbenicima, među kojima su i „vrste goriva”.

70 Kao što je navedeno u točki 62. ove presude, iz članka 1. i uvodne izjave 32. Direktive 2004/8 osim toga proizlazi da je državama članicama ostavljen izbor načina provedbe te direktive, čime se svakoj državi članici omogućuje odabir režima koji „najbolje odgovara njezinim posebnim prilikama”, uzimajući u obzir, u tom pogledu, „posebne nacionalne okolnosti, posebno s obzirom na klimatske i gospodarske uvjete”.

71 U uvodnoj izjavi 19. Direktive 2001/77 ističe se pak da je pri davanju prednosti razvoju tržišta za obnovljive izvore energije potrebno uzeti u obzir njegov pozitivan utjecaj na „regionalni i lokalni razvoj, izvozne mogućnosti, socijalnu koheziju te mogućnosti zapošljavanja, ponajprije kad je riječ o malim i srednjim poduzećima i nezavisnim proizvođačima energije.”

72 U članku 4. stavku 2. navedene direktive, koji se odnosi osobito na prijedlog okvira Zajednice o programima potpore za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije, koji će Komisija možda trebati pripremiti u kasnijoj fazi, navodi se da bi svaki tako predloženi okvir trebao osobito „uzeti u obzir obilježja različitih obnovljivih izvora energije, kao i različite tehnologije i zemljopisne razlike”.

73 Kao drugo, i na temelju svih ciljeva koji se žele postići direktivama 2004/8 i 2001/77 te, općenitije, ciljeva Unije u području okoliša, može se zaključiti da za različite vrste tvari obuhvaćene pojmom „biomase" u članku 2. točki (b) Direktive 2001/77 treba dopustiti mogućnost da ih se različito razmatra.

74 Tako se, osobito sa stajališta obnovljive prirode izvora i stoga, sa stajališta njegove dostupnosti, kao i sa stajališta održivog razvoja, razboritog i racionalnog iskorištavanja prirodnih bogatstava i sigurnosti opskrbe, drvo, kao izvor za čiju je obnovu potrebno dugo vremensko razdoblje, razlikuje od poljoprivrednih proizvoda ili komunalnog i industrijskog otpada, koji se proizvode u znatno kraćem vremenu.

75 Osim toga, nesporno je da se opći učinak na okoliš povećanog korištenja biomase za proizvodnju energije koji mogu izazvati mjere potpore, razlikuje ovisno o obilježjima vrste biomase koja se koristi.

76 Što se tiče utjecaja na okoliš koji može nastati iz pojačanih mjera potpore korištenju drva i/ili drvnog otpada za proizvodnju energije, moglo bi biti potrebno uzeti u obzir činjenicu da svako pretjerano ili preuranjeno krčenje šuma koje bi moglo biti potaknuto takvim mjerama potpore, može pridonijeti povećanju ugljikovog dioksida u atmosferi te ugroziti bioraznolikost ili kvalitetu voda.

77 Pojačani razvoj poljoprivrednih proizvoda namijenjenih energetskoj oporabi može pak povećati razne oblike zagađenja posebno povezane s poljoprivrednim djelatnostima te, osobito, s uporabom gnojiva i pesticida, kao što je ugrožavanje izvora vode.

78 Također je važno navesti da različite vrste biomase iz članka 2. točke (b) Direktive 2001/77 uključuju među ostalim različite vrste otpada. U tom pogledu, u uvodnoj izjavi 8. Direktive 2001/77 ističe se, osim toga, da bi potpora koju države članice dodjeljuju obnovljivim izvorima energije trebala biti u skladu s ostalim ciljevima Unije, osobito u pogledu hijerarhije otpada. Nesporno je, na primjer, da se, s obzirom na tu hijerarhiju, kao što je naposljetku pojašnjena u članku 4. Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 34., str. 99.), tvari poput biorazgradivog dijela industrijskog i komunalnog otpada, koje su u biti namijenjene ili za odlaganje ili za proizvodnju energije, posebno kogeneracijom, ne mogu smatrati usporedivima ni s drvom koje se može upotrijebiti kao primarna sirovina niti s drvnim otpadom, s obzirom na to da se taj otpad može ponovno upotrijebiti ili reciklirati u srodnim industrijskim sektorima i s obzirom na to da takvo postupanje može, u okviru navedene hijerarhije, imati prednost u odnosu na energetsku oporabu.

79 Konačno, čimbenici poput, među ostalim, količine u kojoj su različiti obnovljivi izvori energije prisutni na području predmetne države članice ili eventualna razina razvoja koja je već postignuta u toj državi članici u pogledu uporabe određenog obnovljivog izvora energije za kogeneraciju ili proizvodnju električne energije, također mogu utjecati na odabir obnovljivih izvora energije koji se trebaju poticati u toj državi članici radi zaštite okoliša, sigurnosti i diversifikacije opskrbe energijom.

80 Uzimajući u obzir sve prethodno navedeno, valja zaključiti da se, osobito s obzirom na ciljeve koji se žele postići direktivama 2001/77 i 2004/8, kao i ciljeve Unije u području okoliša, široku marginu prosudbe koja se tim direktivama priznaje državama članicama radi donošenja i provedbe programa potpore za poticanje kogeneracije i proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, te uzimajući u obzir obilježja različitih vrsta biomase koje se mogu upotrijebiti u postupku kogeneracije, ne smije smatrati da su navedene vrste, u okviru tih programa potpore, u usporedivom položaju radi moguće primjene načela jednakog postupanja čije se poštovanje jamči pravom Unije.

81 Potrebu da se s tim različitim vrstama biomase može postupati različito i, osobito, da se ovisno o različitim okolišnim uvjetima mogu odabrati vrste tvari za koje se može ostvariti pravo na potporu te razlikovati s obzirom na konkretne načine tih potpora, uključujući njihov iznos, treba, naprotiv,

smatrati svojstvenom navedenom okviru, a da se prema sadašnjem stanju prava Unije ne može smatrati da su države članice očito prekoračile granice široke diskrecijske ovlasti koju imaju u tom području, time što su smatrale da te različite vrste biomase nisu u istom položaju (vidjeti po analogiji gore navedenu presudu Luksemburg/Parlament i Vijeće, t. 50. i 51.).

82 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugi dio prvog pitanja i na drugo pitanje treba odgovoriti da se, prema sadašnjem stanju prava Unije, načelo jednakog postupanja i nediskriminacije utemeljeno na člancima 20. i 21. Povelje ne protivi tome da države članice prilikom ustrojavanja nacionalnih programa potpore za kogeneraciju i proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, kako su određeni u članku 7. Direktive 2004/8 i članku 4. Direktive 2001/77, predvide mjeru dodatne potpore, kao što je ona u glavnom postupku, koju mogu koristiti sva kogeneracijska postrojenja koja prvenstveno iskorištavaju biomasu, osim postrojenja koja prvenstveno iskorištavaju drvo i/ili drvni otpad.

Troškovi

83 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 7. Direktive 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o promicanju kogeneracije na temelju potražnje korisne topline na unutarnjem tržištu energije i o izmjeni Direktive 92/42/EEZ treba tumačiti na način da njegovo područje primjene nije ograničeno samo na kogeneracijska postrojenja koja predstavljaju visokoučinkovita postrojenja u smislu te direktive.**

2. **Prema sadašnjem stanju prava Unije, načelo jednakog postupanja i nediskriminacije utemeljeno na člancima 20. i 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima ne protivi se tome da države članice prilikom ustrojavanja nacionalnih programa potpore kogeneraciji i proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora energije, kako su određeni u članku 7. Direktive 2004/8 i članku 4. Direktive 2001/77/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o promicanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije na unutarnjem tržištu električne energije, predvide mjeru dodatne potpore, kao što je ona u glavnom postupku, koju mogu koristiti sva kogeneracijska postrojenja koja prvenstveno iskorištavaju biomasu, osim postrojenja koja prvenstveno iskorištavaju drvo i/ili drvni otpad.**

Potpisi